

KYRKOHANDBOKEN PÅ MINORITETSSPRÅK:

”Den finskspråkiga handboken nog bättre än den svenska!”

På söndag är det pingstdagen. Då tas den nya kyrkohandboken (som redan finns på svenska) i bruk på fem minoritetsspråk: finska, meänkieli, nordsamiska, lulesamiska och sydsamiska. I Linköpings stift blir den finska versionen mest använd.

– Den finska versionen är faktiskt bättre än den svenska, säger prästerna Anna Toivonen och Pekka Pykäläinen med ett skratt.

För två år sedan, på pingstdagen 2018, togs den nya kyrkohandboken i bruk på svenska. Men gudstjänster i Svenska kyrkan firas inte bara på svenska. Därför har de senaste två åren ägnats åt ett noggrant översättningsarbete, där handboken i sin helhet översatts till finska. De övriga fyra minoritetsspråken har fått valda delar av handboken översatt. ”Nu har vi fått ännu ett redskap för att förnya och stärka gudstjänstglädjen i vår kyrka”, sade ärkebiskop Antje Jackelén när de nya översättningarna först presenterades i april.

I **LINKÖPINGS** stift finns gudstjänstfirande finskspråkiga församlingar i Linköping, Norrköping, Finspång och Motala och de präster som betjänar dessa är Anna Toivonen och Pekka Pykäläinen. Anna

Anna Toivonen och Pekka Pykäläinen är glada över den finskspråkiga kyrkohandboken som tas i bruk nu på pingstafton. Själva den fysiska boken är fördröjd – men innehållet är klart.

Toivonen var en av referenspersonerna för texterna under översättningsarbetet. När stiftssidan träffar Anna och Pekka är det tydligt att båda är nöjda med arbetet.

– Det här är fantastiskt, säger Pekka Pykäläinen.

– Att få fira vår svenskkyrkliga gudstjänst på sitt eget språk, det är något alldeles speciellt! Och det är också väldigt lutherskt. Gudstjänsten ska ske på församlingens eget språk.

Anna Toivonen berättar om tankarna i översättningsarbetet.

– Man har velat vara melodi- och texttrogen så långt möjligt, innehållsmässigt och teologiskt. Det har även varit viktigt att kunna känna igen melodierna oavsett språk.

DET INKLUSIVA språket blir mycket lättare på finska eftersom det finns ett könsneutralt pronomen, ”hän”, istället för hon/han. Därför kunde man också avstå från

att göra vissa förändringar som kom in i den svenska kyrkohandboken, såsom i Gloria – Ära åt Gud i höjden och frid på jorden bland människor som Gud (hän) älskar. Där stod det redan tidigare ”hän” på finska och det fanns ingen anledning att ändra det).

EN STÖRRE utmaning (den största) var att översätta de liturgiska sångerna, eftersom de finska orden är så mycket längre. Tag ordet Jumala (Gud) – det behöver

FAKTA

Roliga detaljer som rättades i sista korr

- Det fanns bara svenskspråkig personal i tryckningsfasen och på vissa platser togs radkommentarer in i själva texten. Bland annat stod det på ett ställe: ”...tog han ett bröd, tackade och sade: Ska vi ta ett radbyte redan här?”
- I prefationen för Trettondedag Jul hade en bokstav blivit fel, istället stod det ”Trettondedag Gris”.

tre toner istället för en. Alla tonerna måste dessutom vara lika långa, man kan inte sjunga Juumala. Här har tidigare översättningar varit bristfälliga, säger Anna Toivonen:

– De tidigare versionerna har haft stora problem med betoningarna, och melodierna gick knappt alls att känna igen, så dem har man fått överge nästan helt. I denna översättning har det lagts mycket kraft på sångbarhet.

Både Anna och Pekka har vissa synpunkter på att minoritetsspråkliga företrädare inte fick vara med i utarbetandet av den svenskspråkiga handboken redan från början. Men kanske har det också positiva sidor.

– Den finskspråkiga handboken är nog faktiskt bättre än den svenskspråkiga. Den är ju dubbelt så genomarbetad!

text och foto:
MAX WAHLUND

HALLÅ DÄR ...

Astrid Joelsson, som gjort volontäråret i Berga församling i domkyrkopastoratet.

Vad har du gjort under volontäråret?

– Det har varit olika saker varje dag, och det har förstås skakats om en del av corona. Men det har varit ett fullt program, åtminstone innan coronan: På måndagar Nystart (för långtidsarbetslösa), tisdagar planering och i

höstas en barngrupp i Viding-sjö. Onsdag har varit konfirmander eller en barngrupp i Berga. Mycket jobb med barn och unga och det är väldigt kul. Torsdagar har spenderats i soppköket, väldigt roligt att träffa äldre som fått socialt sammanhang på det sättet, många sitter annars ensamma. Men nu sen 1,5 månad har jag och en kyrkvärd en barnteatergrupp i Lingham istället, man har ju haft kvar barnverksamheten, det ville vi fortsätta med. Fredag öppen förskola i Berga samt ibland barnkyrkan i Berga på söndagar. Och så har vi startat

unga-vuxna-grupp, en samtalsgrupp med gäster där vi kommit in på djupa frågor.

Vad har varit roligast?

– Svårt att välja! Unga-vuxna-gruppen har varit väldigt bra. Konfirmanderna är kul. Även Nystart, ett projekt i Berga sedan drygt två år. Då anställdes en kvinna som kan mycket arbetsrätt med mera, som hjälp för långtidssjukskrivna att komma igång igen. Det är dels juridik men dels daglig verksamhet, snickarbod, sy, baka med mera. Det är mycket samtal och ge-

enskap, det har jag uppskattat.

Vad har du lärt dig?

– Väldigt mycket om Svenska kyrkan. Många ord, många mindre högtider. Men framför allt mycket som inte är så konkret. Ta ansvar för saker och utvecklas, och bottnat i min tro. Först tyckte jag att det var lite läskigt att leda en andakt. Men nu känns det inte så, snarare roligt.

Kan du rekommendera Volontäråret?

– Ja, absolut. Är man intresserad av att vara mycket med andra

människor så... härligt att få vara i kyrkan, höra orgelmusik och ha morgonbön. Det är en annan typ av jobb. Roligt också att alla som jobbar i kyrkan vill jobba i kyrkan. Så skulle jag alltid vilja att det var!

MAX WAHLUND

- Fotnot: Volontäråret kan sökas av alla i åldern 18-25 år. Sök på <https://www.svenskakyrkan.se/linkoping/volontararet> Sista ansökningsdag för volontäråret 2020/21 är 7 juni